

Forskrift om fredning av Skudeneshavn kulturmiljø, Karmøy kommune, Rogaland

Fastsatt ved kongelig resolusjon 30. november 2018 med hjemmel i lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, § 20. Fremmet av Klima- og miljødepartementet

Kapittel 1 Formål og omfang

§ 1 Formål

Formålet med fredningen av Skudeneshavn kulturmiljø er å bevare Skudeneshavn som en kilde til kunnskap og opplevelse for dagens og fremtidens generasjoner, og som ressurs for samfunnsutvikling. Skudeneshavn skal sikres som en unik og godt bevart kystby, som viser hvordan et sted har utviklet seg fra strandsted basert på sildefiske, til ladested med variert næringsvirksomhet og bymessige funksjoner i perioden 1800-1940.

Formålet er videre å bevare Skudeneshavn som et godt eksempel på byutviklingshistorie, med hovedvekt på de byggverk og strukturer som forteller om utviklingen av de bymessige funksjonene knyttet til offentlige tjenester, forretningsvirksomhet, frivillig organisasjonsliv og industrialiseringen av samfunnet.

Fredningen av kulturmiljøet skal sikre helheten, sammenhengen, hovedstrukturen og tidsdybden i området. Fredningen skal også sikre de kulturhistoriske og arkitektoniske verdiene i byggverkene eksteriør, og strukturer som gateløp, havnebasseng, kaier, brygger, allmenninger, park, hager og annen grønnstruktur. De historiske, funksjonelle og visuelle sammenhengene skal særlig ivaretas. Bygningseksteriør og strukturer fra tiden etter 1940 skal sikres i den grad det er nødvendig av hensyn til kulturmiljøet. Fredningen skal ikke være til hinder for at Skudeneshavn opprettholdes og videreføres som en levende by med boliger, handel og annen næringsvirksomhet.

§ 2 Omfang

Fredningen omfatter hele eller deler av følgende eiendommer innenfor Gamle Skudeneshavn, Havn og indre havn i Karmøy kommune:

Gnr./bnr. 57/26, 57/27, 57/29, 57/30, 57/31, 57/32, 57/33, 57/34, 57/35, 57/36, 57/37, 57/38, 57/39, 57/40, 57/41, 57/42, 57/43, 57/44, 57/45, 57/46, 57/47, 57/48, 57/49, 57/50, 57/51, 57/52, 57/53, 57/54, 57/55, 57/56, 57/57, 57/59, 57/60, 57/61, 57/62, 57/63, 57/64, 57/65, 57/66, 57/67, 57/68, 57/69, 57/70, 57/71, 57/72, 57/73, 57/74, 57/75, 57/76, 57/77, 57/78, 57/79, 57/80, 57/81, 57/82, 57/83, 57/84, 57/85, 57/86, 57/87, 57/88, 57/89, 57/90, 57/91, 57/92, 57/93, 57/94, 57/95, 57/96, 57/97, 57/98,

57/99, 57/100, 57/101, 57/102, 57/103, 57/104, 57/105, 57/106, 57/107, 57/108, 57/109, 57/110, 57/111, 57/112, 57/113, 57/114, 57/115, 57/116, 57/117, 57/118, 57/119, 57/121, 57/122, 57/123, 57/124, 57/126, 57/127, 57/128, 57/129, 57/130, 57/131, 57/132, 57/133, 57/154, 57/155, 57/160, 57/161, 57/234, 57/238, 57/243, 57/250, 57/251, 57/257, 57/258, 57/259, 57/266, 57/267, 57/279, 57/284, 57/285, 57/293, 57/298, 57/301, 57/313, 57/314, 57/322, 57/323, 57/325, 57/331, 57/332, 57/367, 57/369, 57/373, 57/399, 57/406, 57/416, 57/422, 57/428, 57/436, 57/437, 57/441, 57/446, 57/489, 57/514, 57/522, 57/523, 57/530, 57/534, 57/544, 57/577, 57/580, 57/581, 57/582, 57/588, 57/589, 57/596, 57/600, 57/604, 57/605, 57/611, 57/614, 57/615, 57/621, 57/623, 57/626, 57/627, 57/629, 57/633, 57/634, 57/635, 57/636, 57/637, 57/649, 57/650, 57/654, 57/666, 57/667, 57/701, 57/703, 57/705 samt tollvakthytta og Skudeneshavn kulturhus.

Området er inndelt i sone A og B.

- a) Sone A omfatter Gamle Skudeneshavn, parken og tollvakthytta. Bebyggelsen består i all hovedsak av bolighus, men også noen næringslokaler.
- b) Sone B omfatter Havn og deler av indre havn, det nye sentrum som ble bygget på slutten av 1900-tallet. Flere av byggverkene i sone B er delt bolig og næring, med hovedvekt på næring.

Fredningen omfatter alle byggverkernes eksteriør og alle faste konstruksjoner, anlegg og installasjoner innenfor kartavgrensningen. Fredningen omfatter videre alle utvendige arealer herunder kaier, brygger, gårdsrom, gategrunn med gateløp, Havnafjellet, faste belegg, parken og annen grønnstruktur herunder hager.

Kulturmiljøet dekker et areal på 93.204,75m². Omfanget av fredningen og soneinndelingen går frem av vedlagte kart datert 30.11.2018.

Fredningsforskriften med vedlegg skal oppbevares hos Klima- og miljødepartementet, Riksantikvaren, Rogaland fylkeskommune og Karmøy kommune.

Kapittel 2 Fredningsbestemmelser

§ 3 Forvaltning av sone B

Innenfor sone B skal fasadene mot Kaigata og Kirkevegen i størst mulig grad bevares. Ved behandling av søknader om dispensasjon i sone B, skal kulturminnemyndighetene legge særlig vekt på hensynet til bolig- og næringsutvikling og andre forhold av samfunnsmessig betydning.

§ 4 Fredningsbestemmelser for kulturmiljøet

Innenfor det fredete området må man ha dispensasjon, jf. § 6, for å iverksette tiltak, virksomhet eller ferdsel som er egnet til å skade eller skjemme kulturmiljøet, eller på annen måte motvirke formålet med fredningen.

Følgende aktivitet er forbudt i det fredete området:

- a) rive eller fjerne hele eller deler av byggverkens eksteriør
- b) føre opp nybygg, tilbygg eller påbygg, herunder arker, kobbhus, balkonger, altaner, terrasser og verandaer
- c) iverksette tiltak eller inngrep som kan endre byggverkens eksteriør. Med endringer menes også nytt materialvalg, som skifte av takbelegg, panel, vinduer, dører eller farge
- d) føre opp større skilt eller andre innretninger på byggverkene
- e) foreta større terrenginngrep på gategrunn, gårdsplasser og allmenninger, i parken, hager, kaier og brygger mv.
- f) føre opp faste byggverk, konstruksjoner, anlegg og installasjoner
- g) endre, føre opp eller fjerne plattinger, terrasser og levegger
- h) endre, føre opp eller fjerne gjerder, porter, trapper, rekkverk, kaier, brygger eller forstøtningsmurer mv. Med endring menes også nytt materialvalg eller farge
- i) sprengning, planering, utførelse av omfattende gravearbeid eller fylling av masser på land eller i sjø
- j) foreta inngrep eller bruksendring som kan endre offentlige uterom som parken, allmenninger, kaier, brygger, gateløp og plasser med hensyn til utforming, avgrensning eller karakter
- k) endre hovedstrukturer, sentrale akser, siktlinjer og utsiktspunkt
- l) endre, føre opp eller fjerne kulturhistoriske elementer, herunder eldre trær i parken, i allmenninger og i gateløp
- m) endre, føre opp eller fjerne gatebelysning
- n) endre eller fjerne belegget i uterom som hager, smug, stier, gater, plasser, kaier eller brygger mv.

- o) iverksette tiltak på private og offentlige tekniske anlegg
- p) etablere nye traseer for infrastruktur knyttet til elektrisitet, vannforsyning, brannberedskap, kommunikasjon og andre tekniske anlegg
- q) endre, stenge eller fjerne gatenett, kaier, brygger, smau, plasser eller fjellknauser.

Listen er ikke uttømmende.

§ 5 Tiltak som ikke krever dispensasjon

Tiltak som ikke fører med seg større endringer kan utføres uten søknad til kulturminnemyndighetene. Hvis det er tvil om tiltaket krever søknad, skal kulturminnemyndighetene kontaktes.

Bestemmelsene i § 4 er ikke til hinder for:

- a) vanlig vedlikehold i samsvar med byggverkens opprinnelig eller eksisterende teknikk, utførelse og materialbruk
- b) oppføring av mindre skilt og andre mindre innretninger som harmoniserer med byggverket og kulturmiljøet for øvrig med hensyn til utforming, materialvalg og plassering
- c) montering av tekniske installasjoner som ikke er synlige fra offentlig tilgjengelige uterom
- d) etablering av ny næringsvirksomhet som ikke medfører inngrep i bygningens eksteriør
- e) etablering og skjøtsel av vegetasjon i private hager
- f) vanlig vedlikehold og reparasjon av murer, gjerder, trapper og porter
- g) oppføring av mindre frittliggende byggverk i private uterom, som for eksempel drivhus mv. Oppsetting av løse installasjoner som ikke medfører inngrep i uterommene, for eksempel huskestativ mv.
- h) vanlig vedlikehold og skjøtsel av gateløp, kaier, brygger, allmenninger, parken og andre offentlige uterom
- i) planting i eksisterende bed i parken
- j) erstatning av døde trær og busker i offentlig tilgjengelige uterom, med tilsvarende arter eller sorter

- k) erstatning av døde eller levende fremmede planter med økologisk risiko, herunder trær og busker, med liknende arter eller sorter
- l) annet uttak av fremmede organismer med økologisk risiko
- m) ferdsel i forbindelse med militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, rednings-, politi-, brannvern-, oljevern-, oppsyns- vedlikeholds- og skjøtselsvirksomhet
- n) vanlig vedlikehold og reparasjon av privat og offentlig infrastruktur, som for eksempel anlegg for elektrisitet, vannforsyning, brannberedskap, kommunikasjon og andre tekniske anlegg, med mindre det endrer det fysiske uttrykket i kulturmiljøet i vesentlig grad
- o) graving i grunnen i forbindelse med vanlig vedlikehold og reparasjon av privat og offentlig infrastruktur. Det eksisterende dekket må etableres på nytt etter inngrepet
- p) oppsetting av midlertidige, løse installasjoner i offentlig tilgjengelige uterom ved tidsbegrensede arrangementer.

Listen er uttømmende.

I sone B er bestemmelsene i § 4 heller ikke til hinder for:

- a) istandsettingstiltak og mindre fasadeendringer for byggverk oppført etter 1940
- b) mindre ombygging av eksisterende byggverk oppført etter 1940, så fremt volum og uttrykk ikke endres og tiltaket ikke er synlig fra Kaigata og Kirkeveien
- c) oppføring av mindre plattinger i terrengnivå og endring av belegg, dersom disse ikke er synlige fra Kaigata og Kirkevegen.

Listen er uttømmende.

§ 6 Dispensasjon

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad i særlige tilfelle gi tillatelse til tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i det fredete kulturmiljøet, jf. kulturminneloven § 20 tredje ledd.

Eksempler på slike tiltak kan være:

- a) istandsetting av byggverk utover vanlig vedlikehold

- b) tilbakeføring av hele eller deler av byggverks eksteriør til en sikker dokumentert tidligere tilstand og i samsvar med byggverkens opprinnelig eller eksisterende teknikk, utførelse og materialbruk
- c) endring av farge
- d) brannsikringstiltak
- e) ny tilkomst til og tilpasning av bosteder og offentlige bygg i samsvar med krav til universell utforming
- f) tiltak i byggverkens eksteriør dersom den opprinnelige strukturen i bebyggelsesmønster, volum, høyde og takform videreføres og kulturmiljøet ikke påvirkes i vesentlig grad
- g) oppføring av nye byggverk på tomter som opprinnelig har vært bebygde. Den opprinnelige strukturen skal videreføres med hensyn til bebyggelsesmønster, volum, høyde og takform. Nybygg skal ta hensyn til eksisterende bebyggelse og kulturmiljøet for øvrig
- h) tilbakeføring av gjerder, porter, terrasser, trapper, rekkverk eller forstøtningsmurer mv. til en sikker dokumentert tidligere tilstand
- i) tilbakeføring av allmenninger eller andre offentlig tilgjengelige uterom til en sikker dokumentert tidligere tilstand
- j) felling av trær
- k) oppføring av mindre konstruksjoner, anlegg og installasjoner av varig eller midlertidig karakter, herunder leskur, holdeplasser, lyktestolper, trapper, og murer mv.
- l) tiltak på private og offentlige tekniske anlegg som går lenger enn vanlig vedlikehold, så fremt det ikke endrer det fysiske uttrykket i kulturmiljøet i vesentlig grad
- m) etablering av ny infrastruktur
- n) endringer av forholdet mellom kjørebane og fortau i gateløpene
- o) endringer og tilbakeføring av gatenett, kaier, brygger, smau eller plasser.

Listen er ikke uttømmende.

I sone B kan det i tillegg gis dispensasjon til:

- a) å rive hele eller deler av byggverk oppført etter 1940, så fremt tiltaket ikke vil endre kulturmiljøet i vesentlig grad. Byggverk som blir revet skal erstattes av nye bygg som tar hensyn til tilstøtende bebyggelse og kulturmiljøet for øvrig. Strukturen i bebyggelsesmønster, volum, høyde og takform skal videreføres
- b) i unntakstilfeller å rive hele eller deler av byggverk oppført før 1940. Byggverk som blir revet skal erstattes av nye bygg som tar hensyn til tilstøtende bebyggelse og kulturmiljøet for øvrig. Strukturen i bebyggelsesmønster, volum, høyde og takform skal videreføres
- c) oppføring av nybygg og tilbygg og gjennomføring av andre tiltak som er nødvendige for å videreføre bruk eller virksomhet, såfremt endringene ikke får vesentlige konsekvenser for kulturmiljøets hovedpreg
- d) iverksette tiltak som kan forbedre miljøet i samsvar med den historiske karakteren det har hatt
- e) oppføring av nye byggverk på tomter som ikke har vært bebygget. Nybyggene skal harmonere med eksisterende bebyggelse og kulturmiljøet for øvrig. Strukturen i bebyggelsesmønster, volum, høyde og takform skal videreføres.

Listen er ikke uttømmende.

Kapittel 3 Dokumentasjon, forvaltningsplan, skjøtsel og vedlikehold

§ 7 Dokumentasjon

Når forvaltningsmyndigheten gir dispensasjon fra fredningsbestemmelsene kan det stilles vilkår om dokumentasjon av endringene. Dokumentasjonen skal arkiveres hos fylkeskommunen, kommunen og Riksantikvaren.

§ 8 Forvaltningsplan

Det skal utarbeides en forvaltningsplan som beskriver hvordan fredningen skal følges opp i praksis. Planen skal gi utfyllende retningslinjer for forvaltningen av fredningsbestemmelsene. Forvaltningsplanen skal forelegges Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt for å sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen. Planen skal oppdateres ved behov.

§ 9 *Skjøtsel og vedlikehold*

Det kan utarbeides skjøtselsplaner og vedlikeholdsplaner der dette er nødvendig. Slike planer skal forelegges Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt, og oppdateres ved behov.

Pålegg om utbedring og vedlikehold av fredete byggverk og anlegg følger reglene i kulturminneloven §§ 16 -18. Det kan gis tilskudd til vedlikehold eller til godkjente endringer etter bestemmelsene i kulturminneloven § 17.

Kapittel 4 Særskilte bestemmelser

§ 10 *Myndighet*

Forvaltningsmyndigheten etter denne forskriften er lagt til Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt.

§ 11 *Endring av forskriften*

Departementet kan vedta mindre vesentlige endringer og gi utfyllende bestemmelser om gjennomføring av forskriften.

§ 12 *Brudd på bestemmelsene*

Overtredelse av § 4 straffes etter kulturminneloven § 27.

§ 13 *Iverksetting*

Forskriften trer i kraft straks.

30.11.2018